

MAGISTRÁT MĚSTA OLMOUCE
ODBOR ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
oddělení vodního hospodářství
Hynaisova 34/10, 779 00 Olomouc

Spisový znak-231.1, skartační znak/skartační lhůta – V/5

Č. j. SMOL/069157/2023/OZP/VH/Pos
Spisová značka: S-SMOL/056088/2023/OZP
Uvádějte vždy v korespondenci

V Olomouci 08.03.2023

Oprávněná úřední osoba pro vyřízení: Ing. Lenka Poštolková, dveře č. 4.26
Telefon: 588488322
E-mail: lenka.postolkova@olomouc.eu
Oprávněná úřední osoba pro podepisování: Ing. Hana Zvoníčková

„Podnět ke změně ochranného pásma II. stupně vodního zdroje OLMA“

SDĚLENÍ

Magistrát města Olomouce, odbor životního prostředí obdržel dne 20.02.2023 od Statutárního města Olomouce, IČO: 00299308, odboru kanceláře primátora, Horní náměstí 583, Olomouc, 779 00 Olomouc 9, **podnět podle § 42 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "správní řád"), ke změně ochranného pásma II. stupně vodního zdroje OLMA z moci úřední.** Ochranné pásmo (OPVZ) II. stupně bylo vyhlášeno pod názvem „OLMA, a.s. - změna ochranného pásma vodního zdroje II. stupně - rozšíření“ opatřením obecné povahy (OOP) č.j. SMOL/119842/2020/OZP/VH/Pos ze dne 25.05.2020 a nabylo účinnosti dne 10.06.2020.

Magistrát města Olomouce odbor životního prostředí, jako věcně příslušný vodoprávní úřad podle ustanovení § 104 odst. 2 písm. c) a § 106 odst. 1 zákona č. 254/2001Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a jako místně příslušný vodoprávní úřad podle ustanovení § 11 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, Vám sděluje následující:

Vodoprávní úřad neshledal závažný důvod ke změně vyhlášeného ochranného pásma z moci úřední (ustanovení § 30 odst. 1 vodního zákona).

Odůvodnění:

1) K výhradám k vedení řízení o vydání opatření obecné povahy „v době nejtvrděších covidových opatření“

Řízení o vydání opatření obecné povahy (OOP), kterým bylo vyhlášeno ochranné pásmo (OPVZ) pod názvem „OLMA, a.s. - změna ochranného pásma vodního zdroje II. stupně - rozšíření“, bylo vedeno v souladu s právními předpisy, na čemž nic nemění ani nepředvídatelná skutečnost, že do probíhajícího procesu zasáhla epidemie COVID-19 a s ní spojená mimořádná opatření. Jak vyplývá z následujícího popisu průběhu řízení, dotčeným orgánům, osobám a vlastníkům nemovitostí bylo umožněno uplatňovat všechna práva, písemnou i ústní formou. Třebaže lze souhlasit s podatelem podnětu v tom, že sama absence připomínek a námitek by „nelegitimizovala a nelegalizovala“ vadné (nezákonné) stanovení podmínek a omezení OPVZ, je nutné připomenout právní zásadu *vigilantibus iura* („právo svědčí bdělému“). Pro správní úvahu o věcné správnosti opatření mají námítky a připomínky dotčených osob nesporně velký význam.

Na základě ustanovení § 172 správního řádu, pozvánkou ze dne 14.02.2020 (vypravenou 21.02.2020), OŽP MMOL, vodoprávní úřad svolal k projednání uvedené věci jednání s dotčenými orgány.

Ve výše uvedené pozvánce ze dne 14.02.2020 byl dotčeným orgánům zaslán **návrh OOP na stanovení změny ochranného pásma vodního zdroje II. stupně - rozšíření pro spol. OLMA, a.s., včetně ochranných podmínek a situací s vyznačením rozsahu OPVZ II. stupně** a byly vyzvány k uplatnění stanoviska k uvedenému návrhu opatření obecné povahy ve věci „OLMA, a.s. - změna ochranného pásma

vodního zdroje II. stupně - rozšíření“ nejpozději v den ústního projednání. Projednání s dotčenými orgány se zúčastnila pouze KHS OK, a ta neměla žádné připomínky, žádná písemná stanoviska od ostatních dotčených orgánů (**silniční správní úřad - Magistrát města Olomouce, odbor stavební - oddělení státní správy na úseku pozemních komunikací, útvar územního plánování - Magistrát města Olomouce, odbor dopravy a územního rozvoje, orgán ochrany přírody a ZPF - Magistrát města Olomouce, odbor životního prostředí - oddělení péče o krajinu a ze zemědělství, orgán památkové péče - Magistrát města Olomouce, odbor památkové péče**, atd.) vodoprávní úřad neobdržel.

MMOI v souladu s ustanovením § 172 odst. 3 správního řádu ve věci projednání návrhu opatření obecné povahy - ve věci změny ochranného pásma vodního zdroje II. stupně - rozšíření pro spol. OLMA, a.s. svolal veřejné projednání, opatřením pod č.j. SMOL/071117/2020/OZP/VH/Pos ze dne 10.03.2020, a to na den 04.05.2020 ve 14:00 hod v budově MMOI, Hynaisova 10, Olomouc. **Tuto písemnost opět obdržely všechny výše uvedené dotčené orgány.**

V návrhu OOP, který byl doručen veřejnou vyhláškou, byli všichni poučeni o následujících skutečnostech: Proti opatření obecné povahy nelze v souladu s ustanovením § 173 odst. 2 správního řádu podat opravný prostředek. Soulad opatření obecné povahy s právními předpisy lze posoudit v přezkumném řízení.

V souladu s ustanovením § 172 odst. 4 správního řádu může kdokoliv, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, uplatnit u správního orgánu (MMOI, odb. ŽP, vodoprávní úřad) **písemné připomínky nebo na veřejném jednání ústní připomínky**. Připomínky mohly být podány nejpozději v den veřejného projednání, k později uplatněným připomínkám nebude přihlédnuto. Správní orgán je povinen se připomínkami zabývat jako podkladem pro opatření obecné povahy a vypořádat se s nimi v jeho odůvodnění.

V souladu s ustanovením § 172 odst. 5 správního řádu pak vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy související s výkonem vlastnického práva mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, nebo určí-li tak správní orgán, i jiné osoby, jejich oprávněné zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, mohli podat proti návrhu opatření obecné povahy **písemné odůvodněné námitky ke správnímu orgánu (MMOI, odb. ŽP, vodoprávní úřad) ve lhůtě 30 dnů ode dne jeho zveřejnění, tj. do 24.04.2020** (dnem zveřejnění návrhu OOP je patnáctý den po vyvěšení tohoto návrhu na úřední desce MMOI, tj. 25.03.2020). Zmeškání úkonu nelze prominout. O námitkách rozhoduje správní orgán, který opatření obecné povahy vydává. Jestliže by vyřízení námítky vedlo k řešení, které přímo ovlivní oprávněné zájmy některé osoby jiným způsobem než návrh opatření obecné povahy, a není-li změna zjevně též v její prospěch, zjistí správní orgán její stanovisko. Rozhodnutí o námitkách, které musí obsahovat vlastní odůvodnění, se uvede jako součást odůvodnění opatření obecné povahy (§ 173 odst. 1). Proti rozhodnutí se nelze odvolat ani podat rozklad. Změna nebo zrušení pravomocného rozhodnutí o námitkách může být důvodem změny opatření obecné povahy.

Na veřejné projednání se dostavili pouze zástupci navrhovatele se zpracovatelem dokumentace (hydrogeologem), nikdo z dotčených osob se nedostavil. U vstupu do budovy MMOI byli pracovníci ostrahy poučeni o tom, že osoby, které by měly zájem o účast na veřejném projednání, mají být vpuštěny do jednací místnosti, a to i přes nařízený nouzový stav. Možnost účasti veřejnosti na tomto jednání tak byla plně zajištěna.

Do dne veřejného projednání OOP nebyla vodoprávnímu úřadu doručena žádná písemná připomínka ani písemně odůvodněná námitka, ani při veřejném jednání nebyla vznesena žádná ústní připomínka do protokolu.

Na základě návrhu a po řádném projednání tedy vodoprávní úřad návrhu vyhověl v plném rozsahu a dne 25.05.2020 vydal pod č.j. SMOL/119842/2020/OZP/VH/Pos opatření obecné povahy s názvem „OLMA, a.s. - změna ochranného pásma vodního zdroje II. stupně - rozšíření“. **Toto OOP bylo doručeno veřejnou vyhláškou a opět písemnost obdržely všechny výše uvedené dotčené orgány.**

OOP se stalo účinným dne 10.06.2020. Následně vodoprávní úřad zaslal na Katastrální úřad pro Olomoucký kraj, Katastrální pracoviště Olomouc sdělení o údajích zapisovaných do katastru nemovitostí. **Dne 03.08.2020 byl způsob ochrany (ochranné pásmo vodního zdroje 2. stupně) zapsán v katastru nemovitostí na všechny nemovitosti, kterých se OPVZ dotýká.**

2) K výhradě k postupu vodoprávního úřadu odlišně od předchozího projednání

Samostatným rozhodnutím Okresního úřadu Olomouc, ref. ŽP pod názvem „Olma – PHO II. stupně“ bylo stanoveno ochranné pásmo vodního zdroje II. stupně (OPVZ) pod č.j. ŽP – 8116/98 – Je ze dne 30.3.1999, které nabylo právní moci dne 13.5.1999. Toto rozhodnutí bylo změněno Okresním úřadem Olomouc, ref. ŽP pod názvem „Upřesnění parcel nacházejících se v ochranném pásmu II. stupně vodního zdroje OLMA, a.s., v k.ú. Holice u Olomouce“ rozhodnutím č.j. ŽP – 5327 A/00 – To ze dne 19.12.2000, které nabylo právní moci dne 15.2.2002. Pro vodoprávní úřad byla tato rozhodnutí k OPVZ pouze vstupním podkladem pro změnu OPVZ II. stupně, protože byla vedena za platnosti předchozích (dnes již neplatných) právních úprav (vodní zákon, správní řád, občanský zákoník apod.).

3) Omezení činnosti v OPVZ

Vodoprávní úřad obdržel návrh na změnu OPVZ včetně odborných hydrogeologických podkladů, které odůvodňovaly potřeby vyhlášení této změny OPVZ, ze kterého vyplývala i omezení činnosti v dotčeném území.

Vodoprávní úřad není příslušný k regulaci území mimo rozsah svěřený zákonem. K posouzení návrhu, včetně těchto omezení proto vodoprávní úřad svolal projednání s dotčenými orgány, mezi něž patří i útvár územního plánování (MMOI, odb. dopravy a územního rozvoje), který je příslušný k posouzení vyvolané změny v území. Dotčený orgán obdržel návrh OOP, ve kterém byl uveden plošný rozsah návrhu na rozšíření OPVZ II. stupně, včetně ochranných podmínek a situací s vyznačením rozsahu OPVZ II. stupně. Bohužel se jednání zástupce dotčeného orgánu nezúčastnil, ani vodoprávní úřad od něho neobdržel žádné stanovisko. Vodoprávní úřad proto měl za to, že pokud dotčené orgány, neuplatní své stanovisko, s předmětným záměrem souhlasí.

Vodoprávní úřad připomíná také to, že pro řízení o stanovení ochranného pásma na návrh platí dispoziční zásada.

K podmínce: na území II. ochranného pásma - je přípustná pouze výstavba zařízení, souvisejících s jímáním, čerpáním a úpravou podzemní vody, vodoprávní úřad uvádí, že se jedná o formulaci dlouhodobě používanou v návrzích OPVZ. K tomuto je nutné podotknout, že neexistuje žádná směrnice nebo metodický pokyn specifikující činnosti, které lze nebo nelze v ochranných pásmech provádět a zpracovateli podkladových zpráv pro stanovení OPVZ jsou popisovány zákazy či omezení nejednotně. Vodoprávní úřad při projednání návrhu, pokud nejsou žádná negativní stanoviska dotčených orgánů ani žádné připomínky ani námítky dotčených osob, návrhu žadatele vyhoví. Je přitom veden dispoziční zásadou, účelem stanovení ochranných pásem vodních zdrojů (podrobněji dále) a zásadami prevence a předběžné opatrnosti jako vůdčími principy ochrany životního prostředí. V § 30 odst. 13 vodního zákona je uvedeno, že „*Ministerstvo životního prostředí vyhláškou stanoví seznam vodárenských nádrží a zásady pro stanovení a změny ochranných pásem vodních zdrojů*“. Ani po 20 letech platnosti nového vodního zákona tato vyhláška nebyla vydána.

Vodoprávní úřad v souladu se zásadou proporcionality posuzoval, zda navržené rozšíření OPVZ II. stupně je účelné a nutné, kdy největší část rozšíření v sobě zahrnovala území infiltrace možného znečištění z povrchových vod v Hamerském náhonu a z přilehlé komunikace. Rozsah rozšíření nebyl výrazný a na rozšířené ploše již byl omezený prostor pro další výstavbu, terénní úpravy a jiné činnosti, vzhledem k zastavěnosti tohoto rozšiřovaného území. Na druhé straně bylo nutné posoudit veřejný zájem ochrany podzemních vod v kontextu současného stavu podzemních vod v dané lokalitě (kvantitativní a kvalitativní) i ve světle celorepublikového problému úbytku podzemních vod způsobeného klimatickými změnami. Přísné ochranné podmínky a přímou účast vlastníka vodního zdroje na schvalování terénních úprav a činností v OPVZ II. stupně vyhodnotil vodoprávní úřad jako přiměřené pro ochranu předmětného vodního zdroje podzemní vody, neboť zákonná ochrana se vztahuje na vodní zdroje bez rozdílu jejich využití. Předmětný vodní zdroj je sice využíván především k potravinářským účelům, ale i k veřejnému zásobování vodou. Vzhledem k jeho vydatnosti a kvalitě by mohl být využitelný v rámci krizové situace např. i pro zásobování obyvatel Statutárního města Olomouce, příp. obce Bystrovany. Na základě předložených podkladů, řádného projednání, kdy nebyly vzneseny žádné připomínky ani námítky dotčených osob, ani negativní stanoviska dotčených orgánů (byl tedy předpoklad, že s navrženým rozšířením OPVZ II. stupně všichni souhlasí), posoudil vodoprávní úřad předložený návrh a usoudil, že ochrana podzemních vod je převažující nad ostatními zájmy.

4) Uplynutí lhůty pro přezkum souladu opatření obecné povahy s právními předpisy

Podle ustanovení § 174 odst. 2 správního řádu lze usnesení o zahájení přezkumného řízení vydat do 1 roku od účinnosti opatření. Vodoprávní úřad neobdržel v této lhůtě žádný podnět k přezkumu OOP. **Správní lhůta k přezkumu opatření tak již marně uplynula, aniž by ji někdo využil.**

5) K otázce (ne)existence závažných důvodů pro změnu ochranného pásma, význam souhlasného závazného stanoviska EIA k posouzení vlivu záměru (Východní tangenty) na životní prostředí a postoje vodoprávního úřadu v průběhu projednávání „Východní tangenty“

Podle ustanovení § 30 odst. 1 vodního zákona **může** vodoprávní úřad **ze závažných důvodů** (tj. při změně rozhodných skutečností v dané lokalitě, např. vybudování náhradních zdrojů pro spol. OLMA, a.s. v návaznosti na jiný veřejný zájem dopravní infrastruktury – „Východní tangenta“) ochranné pásmo změnit, popřípadě je zrušit. Stanovení ochranných pásem je vždy veřejným zájmem.

Kladné závazné stanovisko EIA nezakládá právní nárok na změnu OOP, ani nevyvolává nutnost zahájení procesu z moci úřední, tj. zahájit projednávání návrhu OOP se změněným obsahem. Vodoprávní úřad také musí brát zřetel na to, že **spol. OLMA, a.s. po řádném projednání nabyla práv v dobré víře** a případný zásah do takovýchto práv musí být velice citlivě posouzen.

Vodoprávní úřad také neměl důvod zpochybňovat závěry Výzkumného ústavu vodohospodářského (zpracovatel návrhu OPVZ), který je veřejnou výzkumnou institucí zřízenou Ministerstvem životního prostředí České republiky. Zabývá se výzkumem vodních ekosystémů hospodaření s odpady, ochrany vod a protipovodňové prevence.

V souvislosti s „Východní tangentou“ je nutné zdůraznit, že vodoprávní úřad na problematiku stávajícího ochranného pásma spol. OLMA, a.s. v navržené trase „Východní tangenty“ upozorňoval již od samého počátku jejího umístění v tomto území.

Již při projednávání změny územního plánu Olomouc č. XV, bylo ve sdělení vodoprávního úřadu (r. 2007) mimo jiné uvedeno: U ochranného pásma vodního zdroje OLMA a.s., Olomouc je nutno respektovat dosavadní platná vodoprávní rozhodnutí, v případě odsunu jímacího území společnosti OLMA a.s., Olomouc a stanovení nového pásma je toto rozhodnutí plně v kompetenci vlastníka vodního zdroje. MMOI, odb. ŽP, vodoprávní úřad není věcně příslušný k vydání stanoviska k územnímu plánu (příp. jeho změně), tím je Krajský úřad Olomouckého kraje, odb. ŽPaZ, vodoprávní úřad. Bohužel při schvalování změny č. XV územního plánu Olomouc nebyla tato připomínka respektována. Na výše uvedenou skutečnost - kolizi stávajícího OPVZ II. stupně a navržené trasy „východní tangenty“ MMOI, vodoprávní úřad neustále poukazoval ve vyjádřeních v procesu dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen proces EIA) – zjišťovací řízení v r. 2016, nesouhlasné vyjádření k procesu EIA vydal v r. 2017 (potvrzené i sdělením k doplňujícím informacím od ŘSD ČR z r. 2017).

K vyřešení této problematiky probíhala v r. 2017 trojstranná jednání mezi Ředitelstvím silnic a dálnic ČR, spol. OLMA a.s. a Statutárním městem Olomouc jako dotčeným územně samosprávním celkem. Z těchto jednání vyplynula podmínka spol. OLMA a.s., vybudovat náhradní zdroj pitné vody pro společnost OLMA a.s. odpovídající kapacitně i kvalitativně stávajícímu zdroji. **Vybudování nových zdrojů ve srovnatelné kvalitě a kvantitě mělo být podmínkou pro změnu OPVZ II. stupně, o kterou by si požádal oprávněný (OLMA, a.s.).** Ke konečné vzájemné dohodě však nedošlo a ŘSD ČR dále pokračovalo ve zpracovávání projektu „Východní tangenty“ v trase procházející OPVZ II. stupně OLMA. MMOI, OŽP, vodoprávní úřad pak ještě vydal v roce 2018 sdělení k části PD pro územní řízení, v roce 2018 sdělení k předběžnému projednání dokumentace pro proces EIA, v roce 2019 vyjádření v rámci procesu EIA, v roce 2022 další vyjádření v rámci procesu EIA. V těchto písemnostech vodoprávní úřad neustále upozorňoval na kolizi záměru umístění „Východní tangenty“ se stávajícím ochranným pásmem.

6) Účel stanovení ochranných pásem vodních zdrojů a ochrana podzemních vod

Ochrana podzemních vod nespočívá pouze v regulaci činností v samotné bezprostřední blízkosti vodních zdrojů, ale obecně se vztahuje i na širší a z hydrogeologického hlediska významné území, kde dochází k jejich akumulaci a odkud pak podzemní vody k těmto zdrojům proudí.

Navržená varianta záměru „Východní tangenty“ je v přímém střetu s účelem vodního zákona na ochranu podzemních vod (§ 1 odst. 1 vodního zákona). Prostřednictvím ochranných pásem je v duchu ustanovení § 30 odst. 8 vodního zákona obecně zajišťována účinná ochrana podzemních vod a jejich zdrojů, jejichž stanovení je podle ustanovení § 30 odst. 1 zákona o vodách vždy veřejným zájmem. Zákonná ochrana se v tomto případě vztahuje na vodní zdroje bez rozdílu účelu jejich využití, tedy na veškeré zdroje a jejich ochranná pásma, ať už jsou určeny pro veřejné zásobování anebo se jedná o zdroje pro výrobní a hospodářské činnosti. Jakékoliv úpravy či změny ochranných pásem nebo podmínek takové ochrany, které nevyplývají z potřeb účinného zajištění ochrany zdrojů podzemních vod, jsou tímto ze zákona zcela vyloučeny.

Vodoprávní úřad tedy vždy postupoval v souladu s účelem vodního zákona, který je stanoven v § 1 odst. 1 vodního zákona: Účelem tohoto zákona je chránit povrchové a podzemní vody, jako ohrožené a nenahraditelné složky životního prostředí a přírodní zdroje, stanovit podmínky pro hospodárné využívání vodních zdrojů, pro zachování vodních zdrojů a předejití stavu nedostatku vody a pro zachování i zlepšení jakosti povrchových a podzemních vod, vytvořit podmínky pro snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a zajistit bezpečnost vodních děl v souladu s právem Evropských společenství. Účelem tohoto zákona je též přispívat k zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou a k ochraně vodních ekosystémů a na nich přímo závislých suchozemských ekosystémů.

V současné době probíhají jednání o schválení ústavní ochrany vody v souvislosti s klimatickými změnami a tím vznikajícím suchem. Ústava představuje základ právního řádu. Požadavek na ústavní ochranu vody je celospolečenským požadavkem a plyne rovněž z programového prohlášení vlády. Voda je nejohroženější složkou přírody, je nejvíce zasažena klimatickou změnou. Ochrana vodního zdroje s odpovídajícím ochranným pásmem je prioritním veřejným zájmem, protože současná klimatická změna se projevuje i úbytkem zásob podzemních vod.

Vodoprávní úřad dodává, že podle jeho názoru se podnět ve své podstatě míjí s účelem institutu změny stanoveného ochranného pásma, neboť změna, popř. zrušení správního aktu (opatření obecné povahy podobně jako pravomocného správního rozhodnutí) nemá nahrazovat přezkum jeho souladu s právními předpisy. Právní institut změny nebo zrušení správního aktu míří na podstatnou (závažnou) změnu skutečností rozhodných pro jeho vydání. Podatel naproti tomu ve svém podnětu (především) tvrdí nezákonnost opatření obecné povahy, kterým bylo vyhlášeno OPVZ. Nemožnost posouzení souladu opatření obecné povahy s právními předpisy pro uplynutí lhůty pro přezkumné řízení byla konstatována výše a podateli podnětu je bezpochyby dobře známa.

V souladu s výše uvedeným tedy vodoprávní úřad neshledal **závažné důvody** k zahájení řízení z moci úřední.

otisk razítka

Ing. Hana Zvoničková
vedoucí oddělení vodního hospodářství

Rozdělovník:

– Statutární město Olomouc, odbor kancelář primátora - Oddělení organizační a sekretariátů členů RMO, Horní náměstí 583, Olomouc, 779 00 Olomouc 9

Ostatní:

– OLMA, a.s., Pavelkova 597/18, Holice, 779 00 Olomouc 9
– spis